

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obo/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 7000899592
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7000899592.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Ivany Nemčekovej, v spore žalobcu OSTAX, spol. s r. o., Jarcová 71, 757 01 Válašské Meziříčí, IČO: 47 150 378, Česká republika, zastúpeného JUDr. Vlastimilom Klepáčom, advokátom, Krmanova 16, Košice proti žalovanému: DMF a. s., Lastomírska 9, 071 01 Michalovce, IČO: 36 187 437, o zaplatenie 3.774,25 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cb/1009/2000-298 z 12. novembra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cb/1009/2000-298 z 12. novembra 2013 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom č. k. 4Cb/1009/2000-298 zo dňa 12. novembra 2013 (ďalej aj súd prvej inštancie) žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 450,04 Eur. Žalobca sa v konaní domáhal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 2.927,38 Eur ako náhradu škody za nedodaný tovar. Žalovaný realizoval pre žalobcu dopravu tovaru zakúpeného žalobcom na Ukrajinu od spoločnosti SOLO Mukačevo, tento tovar však žalovaný protiprávne vydal inej spoločnosti, čím vznikla žalobcovi škoda predstavujúca cenu tovaru. Následne žalobca rozšíril žalobu na sumu 4.990,58 Eur s príslušenstvom z dôvodu, že nesprávne započítal ako oprávnenú pohľadávku žalovaného voči žalobcovi 99.975,- Kč, uznáva však len 46.895,- Kč.

2. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom č. k. 4Cb/1009/2000-172 zo dňa 21.2.2006 (ďalej aj prvý rozsudok) rozhodol tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 113.703,- Sk s 5 % úrokom z omeškania ročne od 11.4.2000 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Konanie o zaplatenie 36.643,30 Sk zastavil, pretože v tejto časti zobral žalobca žalobu späť. Najvyšší súd SR, ako súd odvolací, uznesením č. k. 2Obo/184/2006-195 zo dňa 3.5.2007 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil

súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie. Výslovil, že je nevyhnutné zistiť, kto bol účastníkom zmluvy o preprave tovaru a aký bol jej obsah, odstrániť rozpor v tvrdeniach o zaplatení tovaru, ktorého predaj je v konaní sporný, a zaviazal súd prvej inštalácie vyhodnotiť obranu žalovaného vo vzťahu k započítaniu pohľadávok pochádzajúcich z predchádzajúcich preprav.

3. Právne vec posúdil súd prvej inštalácie v napadnutom rozhodnutí podľa Dohovoru o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR), ktorá bola uverejnená v zbierke zákonov vyhláškou Ministerstva zahraničných vecí č. 11/1975 Zb. (ďalej len Dohovor CMR). S poukazom na článok 1 ods. 1 dohovoru dospel k záveru, že predmetná preprava sa spravuje režimom Dohovoru CMR. Uzavretie zmluvy mal preukázať nákladnými listami č. 609887 a č. 617425 zo dňa 14.5.1999, z ktorých vyplýva, že odosielateľom zásielky je spoločnosť SOLO Ukrajina, príjemcom žalobca a dopravcom žalovaný. Na týchto medzinárodných nákladných listoch je podpis všetkých zmluvných strán vrátane ďalších podpisov príslušných colných orgánov. Tvrdenie žalobcu, že išlo o zasielateľskú zmluvu, súd vyhodnotil ako nedôvodné, keďže žalobca nepreukázal existenciu ním vystaveného písomného zasielateľského príkazu, resp. že ani žalobca nepreukázal, že žalovaný sa zaviazal obstaráť pre neho na jeho účet prepravu vecí. Žalovaný sám uskutočnil prepravu zásielok z miesta odoslania do miesta určenia, teda neorganizoval prepravu, ale sám ju uskutočnil.

4. Prioritne súd prvej inštalácie riešil vznesenú námietku premĺčania zo strany žalovaného. Túto posúdil podľa článku 32 ods. 1 Dohovoru CMR ako nedôvodnú. Začiatok premĺčacej lehoty začína plynúť uplynutím troch mesiacov odo dňa uzavretia prepravnej zmluvy, pričom trvá jeden rok. Zmluva o preprave bola uzavretá dňa 14.5.1999, po uplynutí troch mesiacov odo dňa 14.8.1999 začala plynúť jednoročná premĺčacia lehota, ktorá by skončila 14.8.2000. Žaloba bola podaná dňa 11.4.2000, teda v lehote.

5. V konaní nebolo sporné, že žalovaný vykonal pre žalobcu prepravu zásielok z Ukrajiny do miesta určenia Válske Meziříčí, a taktiež nebolo sporné to, že žalovaný žalobcovi tento tovar nevydal, pretože žalobca mu nezaplatil cenu vykonanej dopravy.

6. Súd prvej inštalácie uzavrel, že pokiaľ Dohovor CMR neobsahuje ustanovenia o zádržnom práve prepravcu k zásielke, ak príjemca odmietne zaplatiť za vykonanú zásielku, platí úprava obsiahnutá v § 756 Obchodného zákonníka, teda odkaz na vnútroštátnu právnu úpravu, a to ustanovenie § 628 Obchodného zákonníka, podľa ktorého má dopravca na zabezpečenie svojich nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o preprave vecí zádržné právo k zásielke, dokiaľ s ňou môže nakladať.

7. Žalobca v konaní nepreukázal opak tvrdenia žalovaného, že uhradil žalovanému ako dopravcovi cenu vykonaných preprav, ktoré pre neho uskutočňoval. Dlžné sumy žalovaný vyčísľil v podaní zo dňa 18.11.2008 (čl. 237 spisu), a to cenu za 6 preprav po 600,- USD a ďalšie náklady za prestoje 32.000,- Kč a ďalšie navyše náklady 9.532,- Sk v celkovej sume 201.748,50 Sk.

8. Ďalej súd prvej inštalácie konštatoval, že žalovaný preukázal, že prepravovanú zásielku odpredal U. O. K.. Mal osvedčené, že z faxu, ktorý zaslal žalobca žalovanému 9.4.1999, vyplynulo, že za jednotlivé prepravy tovaru bolo dohodnuté dopravné 18.000,- Kč a túto sumu fakturoval žalovaný žalobcovi za vykonané prepravy. Z písomného podania žalobcu pre žalovaného z 18.10.1999 označeného ako „Námietka proti započítaniu pohľadávok“ vyplýva, že žalobca obdržal od žalovaného dňa 6.10.1999 sumu 26.825,- Kč ako rozdiel započítaných pohľadávok. Žalobca s týmto započítaním pohľadávok nesúhlasil, pretože prepravovaný tovar bol zo strany žalovaného protiprávne zadržaný, a preto si žalobca túto sumu započítal na náhradu škody. Súd prvej inštalácie toto oznámenie vyhodnotil ako osvedčenie tvrdenia žalovaného z 18.11.2008, ktorým špecifikuje svoju započítanú pohľadávku a oznamuje, že žalobcovi uhradil na účet sumu 26.825,- Kč.

9. Súd prvej inštalácie uzavrel, že žalovaný bol oprávnený ako dopravca podľa § 628 Obchodného zákonníka na zabezpečenie svojich nárokov zo zmluvy o preprave, realizovať zádržné právo k zásielke, kým s ňou mohol nakladať. Ak mu žalobca v primeranej lehote od uskutočnenia prepravy dňa 14.5.1999

do 27.5.1999, teda po dobu 13 dní od uskladnenia zásielky, neuhradil cenu prepravy, bol oprávnený tovar odpredať. Žalovaný po započítaní vzájomných pohľadávok špecifikovaných v podaní z 18.11.2008, vrátil žalobcovi rozdiel započítaných súm (235.277,60 Sk a 201.748,50 Sk) vo výške 27.093,- Kč na jeho účet, čo činilo po odpočítaní poplatkov sumu 26.825,- Kč, čo potvrdil aj žalobca v písomnom podaní zo dňa 18.10.1999.

10. Súd prvej inštancie uzavrel, že pohľadávka žalobcu voči žalovanému na vydanie ceny prepravovaného tovaru a pohľadávka žalovaného voči žalobcovi titulom ceny vykonaných prepráv, zanikli ich vzájomným započítaním podľa § 358 a nasl. Obchodného zákonníka, na základe čoho žalobu ako nedôvodnú zamietol.

11. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca z dôvodu, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a písm. f) OSP). Za nesprávnu považuje úvahu súdu, že pohľadávka žalobcu voči žalovanému na vydanie ceny prepravovaného tovaru a pohľadávka žalovaného voči žalobcovi titulom ceny vykonaných prepráv, zanikli ich vzájomným započítaním. Súd považoval za preukázanú pohľadávku žalovaného voči žalobcovi vo výške 201.748,50 Sk, pričom vychádzal len zo špecifikácie žalovaného v jeho písomnom podaní zo dňa 18.11.2008. Takýto záver je v rozpore s vykonaným dokazovaním. Žalovaný vôbec nepreukázal, že účastníci si dohodli cenu za prepravu vo výške 600,- USD; po celý čas žalobca zotrval na tvrdení, že cena za dopravu bola až na jeden prípad dohodnutá vo výške 18.000,- Kč, a z toho dôvodu boli žalovanému vrátené faktúry na prepracovanie. Žalovaný nepreukázal výšku tvrdených nákladov v sume 32.000,- Kč za prestoje od 17.5.1999 do 21.5.1999, ako ani nepreukázal výšku servisných poplatkov vyčíslených vo výške 9.532,- Sk. Až na výzvy súdu žalovaný tieto špecifikoval písomným podaním zo dňa 18.11.2008, pričom však toto nemožno považovať za preukázanie tvrdenej pohľadávky vo výške 201.748,50 Kč voči žalobcovi. V tejto časti je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Žalobca žiadal rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie alebo žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

12. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný a žiadal rozhodnutie potvrdiť. Uviedol, že prepravy vykonal na základe prepravnej zmluvy CMR, dohodnutej s odosielateľom SOLO Mukačevo, ktorý si ho objednal na vývoz svojich produktov po celej Českej republike a jedným z odberateľov bol aj žalobca. Prepravy sa vykonávali na základe výzvy SOLO Mukačevo, ktoré boli doručované faxom žalovanému. Pri pristavení vozidla a naložení pre odberateľa bola na firme SOLO Mukačevo uzavretá prepravná zmluva vystavením CMR po dohodnutej cene, ktorú mal vyplácať odberateľ zapísaný na CMR, ktorý tovar prevzal. Po preclení tovaru bol podľa dohody CMR pred vyložením tovaru odberateľ tovaru povinný uhradiť cenu prepravného. Cenu dohodnutú za prepravu s odosielateľom žalobca preukázal u každej faktúry priloženou faxovou objednávkou firmy SOLO Mukačevo vo výške 600,- USD. Tvrdenie žalobcu, že cena dopravy bola dohodnutá vo výške 18.000,- Kč, je účelové a nepreukázané.

13. Ďalej uviedol, že okrem vyúčtovania doložil aj faktúru č. XXXXXX vystavenú na základe tarify pre prestoj a presun, čo priložil tabuľkou kalkulácie nákladov z roku 1999, pričom podľa žalovaného bol o týchto cenách žalobca informovaný. Žalovaný predložil súdu podrobný rozpis za presun a čakanie vozidiel, ktorý bol podkladom pre fakturáciu. Čo sa týka výšky účtovaných servisných poplatkov, tieto si vyúčtoval ako sumu režijných nákladov, servisných poplatkov a DPH. Servisné poplatky žalovaný označil ako poplatky „v súvislosti zo SC do mesta Hluk k uskladnenému tovaru a poplatky za používanie prostriedkov, ako sú náklady na telefóny, fax“ (odvolací súd vyjadrenie vzhľadom na jeho nezrozumiteľnosť cituje). Režijné náklady označil žalovaný ako nadčasy jeho pracovníkov, ktorí riešili prestoj vozidiel. K odvolaniu priložil výpočet k fakturácii režijných nákladov a servisných poplatkov.

14. Odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (zákon č. 99/1963 Zb.).

15. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

16. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia CSP).

17. Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (odsek 4 vyššie citovaného ustanovenia).

18. Vzhľadom na prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, odvolací súd posudzoval odvolacie dôvody žalobcu v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, po prejednaní odvolania v rozsahu a z dôvodov v ňom uvedených, bez nariadenia odvolacieho pojednávania, dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

20. Predmetom odvolania je zamietnutie žalobného návrhu na náhradu škody za vydanie zásielky neoprávnenej osobe z dôvodu účinnej kompenzačnej námietky žalovaného spočívajúcej v dlžnom prepravnom a súvisiacich nákladoch.

21. Základnými odvolacími námietkami žalobcu sú:

21.1. Pohľadávka žalobcu voči žalovanému na vydanie ceny prepravovaného tovaru a pohľadávka žalovaného voči žalobcovi titulom ceny vykonaných prepráv a ďalších nákladov nezanikli v celom rozsahu započítaním.

21.2. Pohľadávka žalovaného voči žalobcovi vo výške 201.748,50 Sk nie je dôvodná v celej výške a takýto záver je v rozpore s vykonaným dokazovaním.

21.3. Doposiaľ zostáva sporná cena za prepravu a výška tvrdených nákladov žalovaného súvisiacich s vykonanou prepravou.

21.4. Nepreskúmateľnosť prvoinštančného rozhodnutia a rozpor právnych záverov s vykonaným dokazovaním.

22. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že dňa 11.4.2000 podal žalobca žalobu, v ktorej žiadal súd, aby zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 88.190,30 Sk s úrokom z omeškania vo výške 18,6 % odo dňa 10.4.2000 do zaplatenia z dôvodu, že žalovaný realizoval pre žalobcu prepravu tovaru zakúpeného na Ukrajine od spoločnosti SOLO Mukačevo a tento tovar žalovaný protiprávne vydal inej spoločnosti. Žalobca tak žiadal náhradu škody vo výške 202.137,- Kč, ktorú ponížil o sumu 26.825,- Kč poukázanú žalovaným a sumu 99.975,- Kč, ktorú započítal titulom vlastného dlhu voči žalovanému za realizované prepravy.

23. K žalobnému návrhu sú priložené listiny vypísané azbukou v (asi) ukrajinskom jazyku (zrejme faktúry), ďalej nákladné listy CMR, vyplnené taktiež azbukou. V priebehu konania rozšíril žalobca žalobu podaním zo dňa 17.5.2001 na sumu 150.346,30 (odvolací súd podotýka, že v návrhu rozšíreného petitu absentuje peňažná mena), s úrokom z omeškania vo výške 18,6 % odo dňa 10.4.2000. Z obsahu tohto podania vyplýva, že menou príslušnou k požadovanej sume je slovenská koruna, pričom suma má zodpovedať odpočítaniu nesprávne započítanej sumy vo výške 600 USD (25.640,- Kč) a rovnako sumy 600 USD za vykonané prepravy, ktoré súviseli s uplatneným nárokom, teda prepravy, kedy v konečnom dôsledku tovar nebol žalobcovi odovzdaný. Započítanie tak uskutočnil žalobca len vo výške 46.895,- Kč a zvyšok sumy neuznal.

24. Tomuto návrhu súd vyhovel uznesením č. k. 4Cb/1009/00-58 zo dňa 26.6.2001 o pripustení zmeny návrhu. Z podania žalovaného zo dňa 11.9.2001 (č. l. 61) vyplýva, že tento rozporuje rozšírenie návrhu

v súvislosti s odmietnutím pôvodne vykonaného započítania a žiada, aby súd pôvodný uznávací prejav žalobcu akceptoval ako protinávrh žalovaného. Poukazuje na to, že z tohto prejavu vyplýva uznanie ceny prepravy vo výške 600 USD, hoci vo svojich predchádzajúcich vyjadreniach žalobca tvrdí, že cena prepravy bola dohodnutá vo výške 18.000,- Kč za každú jednotlivú prepravu.

25. Na č. l. 88 je vyjadrenie žalobcu, ktoré súvisí s faktúrou č. 990311 na sumu 32.000,- Kč, a z ktorej vyplýva, že žalobca túto sumu neuznáva a uvádza, že k prestojom nedošlo jeho zavinením (čo je jednou z odvolacích námietok).

26. Ďalej na č. l. 91 je podanie žalobcu z 18.10.1999 (t. j. predsporová komunikácia), z ktorého vyplýva, že neuznáva ani ďalšie žalovaným uplatnené nároky z dôvodu, že faktúry nemá v evidencii, resp. faktúry vystavené v USD nezodpovedajú pôvodnej dohode a boli žalobcovi vrátené. Neuznáva faktúry, ktoré sa týkajú nákladov súvisiacich s predajom tovaru, keďže tento predaj považuje žalobca za protiprávny. Zároveň z tohto podania vyplýva, že žalovaným poskytnuté plnenie vo výške 26.825,- Kč, ktoré malo byť sumou prevyšujúcou pohľadávky žalovaného po predaji zadržaného tovaru, považuje žalovaný za čiastočnú úhradu škody, ktorá protiprávnym konaním žalovaného vznikla, a zotrváva na požiadavke úhrady celej dlžnej čiastky.

27. Z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 31.10.2001 vyplýva, že žalobca vzal svoj návrh späť v časti 36.643,30 Sk a navrhol v tejto časti konanie zastaviť, pričom zotrval na návrhu vo výške 113.703,- Sk s príslušenstvom. Uplatnený nárok odôvodňuje tým, že celková suma odcudzeného tovaru zodpovedá 5.143,- USD, resp. 181.439,- Kč. Keďže žalovaný žalobcovi poukázal sumu 26.825,- Kč, po odpočítaní tejto sumy je nárok žalobcu vo výške 154.614,- Kč. Žalobca zároveň uznal, že má vo vzťahu k žalovanému záväzok zodpovedajúci sume 36.000,- Kč za dve prepravy, každá po 18.000,- Kč (faktúry č. 990184, č. 990185). Výpočet sumy uplatnenej v konaní tak odôvodnil odpočítaním sumy 36.000,- Kč a sumy 21.514,- Kč od sumy 154.614,- Kč, čo predstavuje nárok vo výške 97.099,20 Kč, ktoré prepočítal žalobca kurzom 1,71 na slovenské koruny, a tak vyčíslil nárok uplatnený v konaní na sumu 113.703,- Sk (3.774,25 Eur).

28. V súvislosti s uplatnenou obranou žalovaného, tento ju doložil faktúrami (č. l. 121), a to faktúrou č. XXX/XX za viacnákłady spojené s vybavovaním úhrady za prepravu a servisné poplatky, spolu 9.532,50 (bez vyznačenia meny), ďalej faktúry na č. l. 125 č. XXXXXX za prestoje vozidiel vo výške 32.000,- (bez vyznačenia meny).

29. Na č. l. 124 je priložená objednávka vyhotovená (asi) v ukrajinskom jazyku, z ktorej má podľa vyhodnotenia prvoinštančného súdu vyplývať, že ju vyhotovila spoločnosť SOLO Mukačevo na adresu žalovaného.

30. Následne z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 28.3.2003 vyplýva zmena právnej kvalifikácie uplatnených nárokov - obrany žalovaného, že so žalobcom nebol v žiadnom právnom vzťahu a príkazom prepravy bola firma SOLO Mukačevo. Žalovaný tak zotrval na tvrdení, že objednávky dojednávajú výlučne spoločnosť SOLO Mukačevo a nešlo o dojednanie medzi žalobcom a žalovaným, a teda pri stanovení ceny prepravného vychádzal žalovaný z objednávok od firmy SOLO Mukačevo.

31. Z podania na č. l. 197 zo dňa 10.4.2003 vyplýva, že žalovaný rozporuje tvrdenú dohodu o cene prepravy vo výške 18.000,- Kč. Žalovaný v tomto podaní tiež poukazuje na to, že k predaju tovaru došlo z dôvodu, že žalobca nezaplatil prepravné a žalovaný si tak uplatnil záložné právo za prepravy vyplývajúce z faktúr č. XXX/XX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX, XXXXXX a XXXXXX.

32. Prvým rozsudkom súdu prvej inštancie došlo k zastaveniu konania o zaplatenie sumy 36.643,30 Sk a žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 113.703,- Sk s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 11.4.2000 do zaplatenia, vo zvyšku súd žalobu zamietol (odvolací súd poznamenáva, že doposiaľ sa táto zmena - zastavenie konania - neodrazila v rozhodovaní súdu prvej

inštancie pri označení predmetu konania v záhlaví napadnutého rozsudku, kde sa stále uvádza suma 153.346,30 Sk s uvedeným prepočtom na 4.990,58 Eur; v súčasnosti je však predmetom sporu suma 113.703,- Sk, t. j. 3.774,25 Eur).

33. V prvom rozhodnutí súdu prvej inštancie tento odôvodnil svoje závery tým, že v konaní bolo preukázané že medzi žalobcom a spoločnosťou SOLO Mukačevo bola uzavretá ústna kúpna zmluva na dodávku tovaru a cena predstavovala sumu 3.113,- a 2.030,- USD podľa potvrdenia zo dňa 14.5.1999 (odvolací súd podotýka, že ide o potvrdenie bez úradného prekladu). Uzavrel, že cenu dodávky žalobca zaplatil firme SOLO Mukačevo pred uskutočnením dodávky a prepravu tovaru z miesta nakládky Mukačevo, Ukrajina, do miesta vykládky Válašské Meziříčí, ČR, pričom zásielka bola doručená do Válašského Meziříčí dňa 15.5.1999. Žalovaný tovar zadržal a neodovzdal ho príjemcovi zásielky ktorým mal byť žalobca, ale predal ho tretej osobe. Žalovaný túto skutočnosť v konaní ani nepopieral. Súd prvej inštancie ustálil, že v konaní bolo preukázané, že zásielka nebola doručená príjemcovi a tým vznikla žalobcovi škoda, ktorú mu je povinný žalovaný uhradiť. Skonštatoval, že keďže žalovaný nepreukázal, že mu vznikol nárok na prepravné vo výške pohľadávky, akú mal žalobca v konaní vo vzťahu k žalovanému, neprináleží mu odplata podľa § 625, ani záložné právo podľa § 625 - 628 Obchodného zákonníka. Nemohlo teda dôjsť k jednostrannému zápočtu podľa § 580 Občianskeho zákonníka, ani nemohlo dôjsť k zániku záväzku uzavretím vzájomnej dohody.

34. Toto rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo následne zrušené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo/184/2006 zo dňa 3. mája 2007. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súd prvej inštancie nemal ustálenú základnú otázku, či medzi účastníkmi konania vznikol právny vzťah titulom zasielateľskej zmluvy alebo iný právny vzťah, ako aj medzi účastníkmi zostala sporná povaha ich ostatných vzťahov. Odvolací súd uviedol, že hoci na každú zmluvu o preprave zásielok, podľa ktorej je miesto prevzatia a miesto dodania zásielky v dvoch rôznych štátoch, sa vzťahuje Dohovor CMR, pre posúdenie vzťahu účastníkov z hľadiska obsahu dohodnutých práv a povinností je potrebné zistiť, kto bol účastníkom takejto zmluvy a aký je jej obsah. Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že sa nedostatočne zaoberal obranou žalovaného započítaním pohľadávky na prepravnom. Za účelom vykonania ďalšieho dokazovania odvolací súd vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie.

35. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že na pojednávaní dňa 28.3.2008 zotrval žalovaný na tvrdení, že neexistuje dohoda medzi dopravcom a príjemcom, ale vykonal prepravu na základe objednávky od spoločnosti SOLO Mukačevo ako odosielateľa zásielky.

36. Následne zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 11.11.2008 vyplýva, že žalobca tvrdí existujúci vzťah a medzi účastníkmi ako vzťah zmluvy o preprave založený prvou objednávkou zaslanou do firmy žalovaného, pričom s firmou SOLO Mukačevo mal žalobca výlučne zmluvný vzťah o dodávke tovaru bez dohody o povinnosti kupujúceho vykonať prepravu. Z výpovedí účastníkov vyplýva, že medzi nimi stále zostáva sporná cena prepravy tvrdená žalobcom vo výške 18.000 Sk, resp. 18.000 Kč, na rozdiel od sumy tvrdenej žalovaným vo výške 600 USD. Celkovo z obsahu spisu vyplývajú rozpory v peňažných menách a ich prevodoch (USD na Kč následne na Sk a ich kombinácie).

37. Z podania na čl. 237 vyplýva, že žalovaný špecifikoval svoju pohľadávku uplatnenú v konaní ako obranu (podanie zo dňa 18. novembra 2008) tak, že jeho obrana má spočívať v započítaní súm 600 USD podľa faktúry č. XXXXXX, 600 USD podľa faktúry č. XXXXXX, 600 USD podľa faktúry č. XXXXXX, 600 USD podľa faktúry č. XXXXXX, ktorá bola uhradená, 32.000 Kč za prestoje vozidiel od 17.5. do 21.5.1999, 600 USD za faktúru č. XXXXXX, 600 USD za faktúru č. XXXXXX, ďalej faktúra č. XXX/XX za servisné poplatky a režijné náklady s DPH 6.457,50 Sk a servisné poplatky 3.075,- Sk, spolu označené ako viac náklady vo výške 9.532,- Sk, pričom žalovaný uvádza spôsob prepočtu neprehľadne a nezrozumiteľne s tým, že v konečnom dôsledku dochádza k sume 201.748,50 Sk. Uvádza, že obdržal za predané drevo sumu 235.277,60 Sk a rozdiel 33.529,10 Sk pri použití kurzu 1,23 Kč k Sk poukázal žalobcovi, čo zodpovedá sume 27.093,- Kč, pričom po stiahnutí poplatkov bankou vo výške 268,25 Kč v konečnom dôsledku bola žalobcovi pripísaná na účet suma 26.825,- Kč.

O takto neprehľadne a ničím nedoložené vyjadrenie, ako obranu žalovaného, oprel svoje rozhodnutie aj súd prvej inštancie keď napadnutým rozhodnutím žalobu zamietol z dôvodu, že pohľadávky uplatnené v konaní sa stretli a nemožno návrhu vyhovieť z dôvodu, že žalovanému pohľadávka vo výške zodpovedajúcej uplatnenému nároku skutočne vznikla.

38. Z obsahu spisu vyplýva ako jednoznačné a účastníkmi nerozporované len to, že

38.1. preprava bola vykonaná žalovaným,

38.2. odosielateľ bol SOLO Mukačevo a

38.3. žalovaný predal tovar tretej osobe U. K..

39. Doposiaľ z vykonaného dokazovania nebolo súdom prvej inštancie preskúmateľným spôsobom ustálené zistenie dohody o cene prepravy, resp. minimálne vyhodnotenie toho, akým spôsobom dospel k záveru o tom, že existovala dohoda o prepravnom vo výške 600 USD. Nie je žiadnym dôkazom doložená ani preskúmateľnou úvahou súdu prvej inštancie odôvodnená dohoda o existujúcej zmluve alebo akomkoľvek inom nároku (mimozmluvnom) ohľadom ostatných položiek, ktoré si žalovaný voči nároku žalobcu započítava.

40. Odvolací súd tiež konštatuje, že súd prvej inštancie pochybil, keď dospel k záveru, že došlo k realizácii zádržného práva, hoci právna úprava zodpovedajúca momentu prevodu tovaru dopravcom na tretie osoby obsahovala v Obchodnom zákonníku právo dopravcu ako záložné právo, a teda realizácia tohto práva bola nesprávne vyhodnotená (úprava obsiahnutá v § 628 Obchodného zákonníka až do 31.12.2002 poznala len záložné právo na zabezpečenie nárokov dopravcu zo zmluvy o preprave).

41. Špecifikom Dohovoru CMR je, že sa vzťahuje na prepravu tovaru za odplatu, pričom výška odplaty ani spôsob jej určenia v Dohovore obsiahnutá nie je. Je teda zjavné, že určenie výšky prepravného sa tak riadi vnútroštátnym právom, prípadne zvyklosťami, o ktoré sa účastníci zmluvy budú opierať. Pokiaľ nie je v Dohovore CMR upravený iný inštitút, ako príklad záložné alebo zádržné právo, rovnako je použiteľná národná, vnútroštátna právna úprava a nemožno ju z použitia na takéto vzťah vylúčiť.

42. Pre posúdenie či ide o zmluvu podľa Dohovoru CMR alebo nie, je podstatné vyriešenie otázky, či sa strana zaväzuje, že zariadi prepravu alebo že vykoná prepravu. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne ustálil, že keďže sa žalovaný zaviazal priamo vykonať prepravu, z jeho strany išlo o zmluvný vzťah založený podľa Dohovoru CMR, kde odosielateľom bola spoločnosť SOLO Mukačevo a príjemcom bola spoločnosť žalobcu OSTAX s.r.o.

43. Čo sa týka spôsobu úhrady a povinnosti za vykonanú prepravu zaplatiť zo strany žalobcu, toto v konaní taktiež nie je sporné, keďže žalobca doposiaľ vždy povinnosť vykonať úhradu za prepravu uznal, rozporoval vždy len výšku prepravného. Odvolací súd tak dospel k záveru, že právna úvaha o aplikácii Dohovoru CMR na účastníkov konania je úvahou správnu. Obrana žalovaného, že medzi účastníkmi nebol žiaden vzťah, popiera základnú logiku toho, že si napriek takémuto tvrdeniu uplatňuje voči žalobcovi nároky, ktoré majú oporu práve v úprave zmluvy o preprave. Dohovor CMR neupravuje samotnú prepravnú zmluvu ale predpokladá, že táto bude uzavretá v súlade s príslušným národným právnym poriadkom (rovnako napr. Sedláček, P.: Úmluva CMR (komentár), 1. Vox a.s. - Nakladatelství, Praha, 2009), pričom aj s poukazom na všeobecne platné princípy medzinárodného práva odvolací súd zdôrazňuje, že otázky neupravené Dohovorom sa spravujú národným právnym poriadkom, v tomto prípade v súvislosti s uzavretím zmluvy Občianskym zákonníkom v ustanovení § 43 a nasl. v spojení s príslušnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku ako lex specialis, t. j. aj s prihliadnutím na osobitnú právnú úpravu zmluvy o preprave vecí v § 610 a nasl. ObZ.

44. Odvolací súd konštatuje, že sa stotožňuje s vyhodnotením vznesenej námietky premlčania prvoinštančným súdom, a keďže odôvodnenie súdu prvej inštancie v tejto otázke (strana 5 napadnutého rozhodnutia) je plne vyčerpávajúce, právne a vecne správne, tak naň odkazuje.

45. V ostatnom však odvolací súd ako právne posúdenie, tak vyhodnotenie vykonaného dokazovania,

považuje za rozporné, rozhodnutie v tejto súvislosti vykazuje znaky nepreskúmateľnosti, pre ktoré je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

46. Už ustálenie režimu Dohovoru CMR vykazuje znaky nesprávneho odôvodnenia v súvislosti s tým, že súd prvej inštancie vychádzal z rozdielnosti sídla dopravcu a príjemcu zásielky, čo nemá oporu v Dohovore CMR. V súvislosti s ustálením režimu Dohovoru CMR odvolací súd konštatuje, že hoci súd prvej inštancie správne tento režim aplikoval, dospel k nemu nesprávnou úvahou. Z článku I. ods. 1 vyplýva, že dohovor sa vzťahuje na každú zmluvu o preprave zásielok za odplatu cestným vozidlom, ak miesto prevzatia zásielky a predpokladané miesto jej dodania, ako sa uvádzajú v zmluve, ležia vo dvoch rôznych štátoch, z ktorých aspoň jeden je zmluvným štátom tohto dohovoru. Toto ustanovenie platí bez ohľadu na trvalé bydlisko a štátnu príslušnosť strán. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že režim dohovoru je daný tým, že sídlo žalobcu ako príjemcu prepravovanej zásielky v Českej republike a sídlo žalovaného ako dopravcu zásielky v Slovenskej republike, ležia v dvoch rôznych štátoch - zmluvných stranách dohovoru, spravuje sa táto zmluva o preprave zásielok Dohovorom CMR. Hoci aplikácia Dohovoru je v tejto veci daná, jej opodstatnenie spočíva v tom, že miesto prevzatia zásielky ležalo na Ukrajine a miesto dodania tovaru v Českej republike (členskom štáte dohovoru; Ukrajina je členským štátom dohovoru až od roku 2007). Tu je v zásade irelevantné, že aj Slovenská republika je zmluvnou stranou dohovoru.

47. Ďalej posúdenie zádržného práva s odkazom na § 756 v spojení s § 628 Obchodného zákonníka nezodpovedá právnej úprave aplikovateľnej podľa Obchodného zákonníka platného a účinného v čase realizácie tvrdeného zádržného práva žalovaným, kedy je zjavné, že išlo o právo záložné (ktoré bolo v § 628 Obchodného zákonníka pre nároky z prepravy vecí definované až do 31.12.2002, následne novelou Obchodného zákonníka č. 526/2002 Z. z., účinnou od 1.1.2003, sa táto úprava zmenila na právo zádržné) a jeho realizácia následne zodpovedala úprave obsiahnutej v Občianskom zákonníku s osobitnou úpravou obsiahnutou v ust. § 299 Obchodného zákonníka, s čím sa konajúci súd nijako nevysporiadal.

48. Pokiaľ konštatuje súd prvej inštancie, že žalobca v konaní nepreukázal opak tvrdenia žalovaného, že uhradil žalovanému cenu vykonaných prepráv tak, ako to žalovaný vyčíslil vo svojom podaní na č. I. 237 zo dňa 18.11.2008, na základe čoho takto vyčíslenému nároku súd prvej inštancie vyhovel, a takto formulovaný nárok len s poukazom na písomné podanie zo dňa 18.11.2008 považoval za dostatočne preukázaný, takýto postup nezodpovedá ani procesným pravidlám dokazovania a hodnotenia dôkazného bremena, ani osvedčeniu hmotnoprávneho nároku žalovaného.

49. Súd prvej inštancie uviedol, že tvrdenia žalovaného osvedčuje v listinnom dôkaze na č. I. 237, pričom v tomto prípade nemožno považovať za dôkaz v konaní vyčíslenie pohľadávky zodpovedajúcej obrane žalovaného, keď k takémuto vyčísleniu dochádza 8 rokov po podaní návrhu bez opory v ďalších dôkazoch, a ide len o faktúry, ktoré boli zakaždým vyhotovené samotným žalovaným. Pokiaľ má súd vychádzať z dôkazov, tieto musia zodpovedať či už písomným dôkazom, napr. písomným dohodám, alebo iným spôsobom osvedčenej určitej a zrozumiteľnej ústnej dohode, ktorá má byť nejakým spôsobom preskúmateľne vyhodnotená súdom a vyplývajúca z vykonaného dokazovania (výsluch účastníkov, výsluch svedkov).

50. Je potrebné právne špecifikovať nároky vznesené v spore, či už ide o samotnú podstatu nároku medzi žalobcom a žalovaným pri preprave, kde už odvolací súd ustálil, že ide o prepravnú zmluvu na ktorú je potrebné aplikovať Dohovor CMR, na druhej strane presne ustáliť právnu povahu a výšku nárokov uplatnených ako obranu žalovaného, čo doposiaľ súd prvej inštancie neurobil.

51. Odvolací súd za jednu z najdôležitejších skutočností, vedúcich k záveru o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, považuje skutočnosť, že nie je možné preskúmať rozhodnutie založené na dôkazoch nesplňajúcich základné kritériá procesnej prípustnosti - v spise sú ako dôkazy doložené listiny v (asi) ukrajinskom jazyku (č. I. 71 - 74, nasl. 77 - 80 atď.), ku ktorým nie je vyhotovený úradný preklad. Odvolaciemu súdu tak nie je zjavné, ako tieto dôkazy súd prvej inštancie vôbec vykonal.

52. Súd bol povinný najskôr pribrať prekladateľa na preklad listinných dôkazov predložených do súdneho spisu účastníkmi konania vyhotovených v inom ako štátnom jazyku (s výnimkou českého), čo samozrejme platí pre prípad, kedy samotný preklad nepredloží strana, ktorá takúto listinu v konaní ako dôkaz predkladá. Uvedenú povinnosť má súd bez ohľadu na to či dôkaz listinou vykoná alebo ho nevykoná, pretože právom účastníka je vyjadriť sa k návrhom na dôkazy, t. j. či a z akých dôvodov súd má alebo nemá určitý dôkaz vykonať (už konštatované napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR z 25. novembra 2013 sp. zn. 7Cdo/16/2013). Tu odvolací súd zdôrazňuje, že v prejednávanej veci nejde len o zabezpečenie práva účastníkov porozumieť listinným dôkazom predloženým v konaní v úradnom jazyku, ale zároveň zabezpečiť vykonanie dôkazu konajúcim súdom, ktorý má na určitý dôkaz prihladať, hoci jazyku, v ktorom je vyhotovený, nerozumie, resp. nemôže ho preskúmať v súlade s princípmi dokazovania vyjadrenými v príslušnom procesnom predpise. Vykonanie prekladu napokon môže podľa súčasnej právnej úpravy obsiahnutej v CSP v § 155 zabezpečiť aj účastník, pričom súd prvej inštancie by mal vyzvať účastníkov, ktorí predkladajú listiny vyhotovené v cudzom jazyku, na predloženie prekladu týchto listín. Až po vyhotovení resp. predložení prekladu týchto listín, môže súd riadne vykonať dokazovanie, čo sa doposiaľ nestalo.

53. Odvolací súd ďalej poukazuje na závery svojho prvého zrušovacieho rozhodnutia (sp. zn. 2Obo/184/2006 zo dňa 3.5.2007). Už v tomto rozhodnutí sa konštatuje, že nie je vyriešená základná otázka, či medzi účastníkmi konania vznikol právny vzťah titulom uzavretia zasielateľskej zmluvy alebo iný právny vzťah. Žalobca tvrdil, že medzi účastníkmi vznikla zasielateľská zmluva na základe objednávky prepravy č. 8/GO zo dňa 22.1.1999 objednávateľa OSTAX spol. s r.o. určenej dopravcovi DMF Michalovce, zaslanú údajne faxom. Táto objednávka sa však netýkala prepravy tovaru, ktorý je predmetom žaloby. Žalovaný v konaní tvrdí, že zmluvu mal uzavrieť s odosielateľom SOLO Mukačevo, k čomu predložil fotokópiu objednávky prepravy zo dňa 13.5.1999 spoločnosti SOLO adresovanú žalovanému a týkajúcu sa spornej prepravy zo dňa 14.5.1999.

54. Doposiaľ sa prvoinštančný súd nevysporiadal s rozporom medzi faktúrami predloženými žalobcom, ktorými ukrajinský partner vyúčtoval cenu dodávky tovaru v sume 5.143,- USD, a tvrdením, že túto cenu tovaru žalobca zaplatil pred uskutočnením prepravy. Obrana žalovaného započítaním pohľadávky na prepravnom zostáva naďalej sporná, keďže súd prvej inštancie neodôvodnil, ako dospel k záveru, že bolo preukázané, že cena 600 USD bola účastníkmi dohodnutá.

55. V prvom zrušujúcom rozhodnutí bolo výslovne uvedené, že súd prvej inštancie sa opomenul zaoberať ostatnými vyúčtovanými započítanými pohľadávkami žalovaného, ako režijné náklady, servisné poplatky, stojné a pod., a bez ďalšieho tieto žalovanému neuznal za dôvodné. Súd prvej inštancie mal podľa pokynov odvolacieho súdu v ďalšom konaní zistiť obsah dohody medzi účastníkmi, tento posúdiť podľa Dohovoru CMR s prihladnutím na námietky žalovaného v kontexte ním vznesenej započítacej námietky. Dnes musí odvolací súd konštatovať, že súd prvej inštancie prešiel vo svojej úvahe k opačnému vybočeniu z povinnosti vykonať predložené dôkazy, kedy uznal ako započítateľné aj tie pohľadávky žalovaného, ktoré doposiaľ neboli osvedčené inak, ako jeho vlastnými tvrdeniami. Opomenul ich právne vyhodnotiť, keďže z jeho odôvodnenia nie je zjavná právna kvalifikácia týchto nárokov.

56. Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol v merite veci predčasne, bez riadneho zistenia skutkového a právneho stavu z dôvodu, že listinami doloženým v cudzom jazyku nemožno riadne vykonať dokazovanie, že aplikoval na zistený skutkový stav retroaktívne nesprávnu právnu úpravu (zádržné/záložné právo) a nevyhodnotil z právneho hľadiska existenciu a relevanciu obrany žalovaného.

57. Odôvodnenie napadnutého prvoinštančného rozhodnutia tak nedáva odpovede na podstatné otázky, ktoré sú významné pre rozhodnutie vo veci a je postavené na záveroch, ktoré nevyplývajú z vykonaného dokazovania. Pokiaľ svoje závery súd prvej inštancie riadne nezdôvodnil svojou úvahou a právnym posúdením, s oporou v platnom práve, je potrebné konštatovať, že jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné.

58. Odvolací súd z uvedených dôvodov napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1

písm. b/ a c/ CSP v celom rozsahu zrušil a podľa ust. § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie. Keďže odvolací súd rozhodnutie vo veci samej zrušil, zrušil aj uznesenie o náhrade trov konania, ktoré je od tohto rozhodnutia závislé. Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní postupovať v intenciách právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tomto rozhodnutí, vo vzťahu k hmotnoprávnym otázkam, ako aj v rovine procesnoprávnej, a svoje nové rozhodnutie riadne odôvodní.

59. Súd prvej inštancie vzhľadom na potrebu aplikácie nového procesného predpisu Civilného sporového poriadku bude postupovať v dokazovaní podľa § 470 ods. 1 CSP podľa návrhov strán sporu na vykonanie dokazovania k preukázaniu svojich tvrdení, ktoré doteraz v konaní predniesli a neboli vykonané, alebo nemohli byť riadne vykonané z dôvodu chýbajúceho prekladu, a ktoré sú pre rozhodnutie vo veci významné. Keďže konanie bolo začaté ešte podľa Občianskeho súdneho poriadku, súd prvej inštancie je povinný dodržať zákonnú podmienku formulovanú v § 470 ods. 2 veta druhá CSP (neuplatniť ust. CSP o popretí skutkových tvrdení strany a sudcovskej koncentrácie konania, ak by boli v neprospech strany sporu).

60. O náhrade trov konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (ust. § 396 ods. 3 CSP).

61. Rozhodnutie bolo prijaté členmi odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (ust. § 393 ods. 2, posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné podať dovolanie (ust. § 419 CSP a contrario).